

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni. Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 85.

V Ljubljani, v ponedeljek 15. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Tavčarjev shod.

Včeraj je bil zopet vesel dan za »napredno« Ljubljano, zabaven pa tudi za nas, ker smo imeli priliko opazovati kapitulacijo Ivana Hribarja, tistega Hribarja, ki je na Reki obljuboval, da bo vplival na spremembo sedanje ostudne »Narodove« pisave. Ivan Hribar je včeraj kapituliral pred Tavčarjem in odobril njegovo postopanje. Zbaven pa je bil včerajšnji Tavčarjev shod tudi zato, ker je dr. Tavčar vernim svojim ovčicam pravil, da bi lahko takoj napravil tak klub, kakoršnega ima dr. Šusteršič, pa ga — ne mara! Zato pa dr. Tavčar noče takega kluba, zato pa bo »samostojno« postopal s svojimi tremi pristaši in se v družbi dveh pravoslavni Srbov boril za napredek in liberalstvo.

Kakor po navadi zbralo se je na shodu precej trgovskih pomočnikov, pisarjev in dijakov. Resnih mož ni bilo mnogo na shodu, kar jih je pa bilo, igrali so žalostno ulogo, ker se jim je na obrazih poznalo, kako slabe volje da so. Ubogi ljudje, ki nimajo toliko energije, da bi se uklonili terorizmu, katerega neumnost je tako jasna kot beli dan! Na včerajšnjem shodu so bili navzoči celo italijanski trgovski učenci, ki so zvedavo povpraševali, kazoč na dr. Tavčarja: »La senta, chi e quello colla barba?« Shod je bil omejen na »napredne volivce«, vendar nam je mogoče podati o tem zanimivem shodu, ki je zopet razkril kakovost duševnega obzorja »intelligence«, podrobno poročilo.

Predsednikom shoda je dr. Tavčar predlagal Hribarja, kateri je bil tudi per acclamationem soglasno izvoljen. Na to je izpregovoril dr. Tavčar ter podal sledeče poročilo, kateremu smo dodali samo nadpise za poglavja.

»Dobri nameni«.

Cenjeni zborovalci! Kakor veste, so poslanci naše narodne stranke se podali na Dunaj z dobrimi naklepi in lojalnimi nameni in storili so vse, da bi se ti dobri naklepi in nameni uresničili. A resnica je, dragi zborovalci, da bi sploh Jugoslovani imeli vspešnejši položaj, ako bi edino nastopali.

Mogli ste to lahko sklepati iz mojega govora o priliki moje kandidature, da smo prišli z dobro voljo in želeli ustanoviti celoten jugoslovanski klub. To se nam ni posrečilo, ker nismo mogli pri tej akciji zatajiti vseh načel, katera tvorijo tako rekoč našo stranko, med tem ko se je na drugi strani zastopalo ravno isto stališče, kot od začetka in se do pičice ni odnehalo.

Nič delal.

Jaz ne pripadam k tistim, ki vedo mnogo poročati o svojem delovanju (!); jaz ne pripadam k tistim poslancem, ki govore o svojem delovanju (!) zato, da svojim volivcem pesek v oči mečejo. Poslanec, ki pravi, da je plodonosno deloval na Dunaji, je slepil svoje lastne volivce (!). Položaj je bil sploh tak, da vspešnega delovanja ni mogoče navesti nobenega. Jaz se ne morem sklicevati na mnogobrojne stavljenе predloge, ki imajo itak le namen, da časniki, listi stranke pišejo: Glejte, to so naši poslanci! To je samo metanje peska v oči, ki nima nikakega pomena (!). Mogoče je, da se bodo našle druge razmere, in takrat bo tudi mogoče vspešneje delovati, kot dosedaj. Kar se je dosedaj edino dalo doseči, dalo se je doseči izven parlamenta, in smem reči in lahko rečem, da sem pri tem storil svojo dolžnost. A tudi zaradi tega ni sklican današnji shod, druge razmere so, ki so me prisilile sklicati današnji shod.

Tavčarjeva jezica nad »Slovanskim centrom«.

Te razmere so nam znane iz časopisov. Ustanovila sta se namreč na Dunaju dva kluba. Ustanovil se je na eni strani takozvani »lepi klub«, ki pa bi se najboljše imenoval klub dr. Šusteršiča. Ta mož se je podal na Dunaj, da bi igral lepo in veliko ulogo. On hoče biti načelnik in zaradi tega je razbil jugoslovanski klub. Posrečilo se mu je, ustanoviti si svoj klub, ker mi lahko verjamete, da ni posebna težava, skupaj zgrebsti ostanke (!) v parlamentu. Ti ostanke se skupaj zgrebejo in se pod naslovom lepega kluba v lonec zbašejo.

Tavčarjevo »zatajevanje«.

Na drugi strani se je vsled našega velikega zatajevanja posrečilo ustanoviti hr-

vatsko-slovenski klub, v katerem so bili združeni narodno-napredni in hrvatski poslanci. Že iz početka je bil položaj glede tega kluba tak, da je moral vsak član vedeti, s kom ima opraviti, to se pravi: v klubu so bili različni člani iz različnih strank, ki so tvorile ta klub, in vsak je vedel, ko se je klub ustanavljal, pri čem da je. Vstopili smo v ta klub tudi poslanci narodno-napredne stranke na Kranjskem in na Goriškem. Živelimo tam takoj iz početka v lepi slogi, in nam narodno-naprednim poslancem se mora priznati, da smo pri ustanovitvi tega kluba v resnici pošteno postopali in nismo postavili nikakih pretiranih zahtev; narodni napredni stranki se mora pripoznati, da je pri ustanovitvi jugoslov. kluba zatajila celo ono načelo, ki ga zastopa napram javnosti na Kranjskem.

Načelo »intelligence«.

To načelo je, da ni treba krščanstva vedno in povsod naglašati v obširnem programu, ker se samo ob sebi razume, da so vse (!) stranke v Avstriji krščanske (!) in morajo biti krščanske (!) in ni treba, da bi se moralo krščanstvo sprejeti tudi v program (!).

Tavčarjeva »lojalnost«.

Četudi ga torej nismo sprejeli v tisti obširni (!) obliki, priznati se mora — da so narodno-napredni poslanci s tem, da so se podvrgli temu, da se izreče in postavi v program krščanstvo, jako lojalno postopali in da so se s tem celo v nevarnost postavili, da bi ne dobili očitanja v tem pogledu od svoje strani (!). Mi smo storili vse, kar smo mogli, da bi se postavil hrvatsko-slovenski klub na zdravo podlago in da mu bi bilo zagotovljeno daljše življenje, kakor ga je doživel.

»Zarota in rovanje«.

Priznati pa moram, da te lepe razmere od začetka niso dolgo trajale, kajti začelo se je proti nam ruvati (!) in sicer, kakor sedaj vem, vsled slučajne intervencije knezoškola (!) ljubljanskega, ki se je tajno posvetoval s c. kr. dvornim svetnikom dr. Plojem. Nastala je neka zarota, tako da sva nekega dne v parlamentu s tovarišem

Plantanom zvedela, da se pripravlja neka skrivna klubova seja, h kateri je bil od napredne stranke povabljen samo dr. Ferjančič (!), a naju dva (!) se je prezrlo. Čula sva, da se namerava nekak atentat proti nama in da se ta klubova seja ima vršiti samo v ta namen, da bi se sklepalo o tem, kako mene na sramoten (!) način spraviti iz tega kluba. Ruvalo (!) se je sicer neprestano že poprej, in imeli smo že razne boje zaradi interpelacij. Mi smo že od začetka rekli, da lahko podpiše predloge, ki se stavijo v »Hrvatsko-slovenskemu klubu«, tudi »Slovanski centrum«, a zahtevali smo tudi, da se morajo nam predložiti v podpis. Ravno tako smo zahtevali, da se smejo tudi interpelacije »Slovanskega centra« podpisati, toda pod tem pogojem, da se dadó tudi v podpis narodno-naprednim poslancem. Proti temu se je pa grešilo že koj s početka. V našem klubu so se stavili predlogi, kateri so se dali v podpis poslancem »Slovanskega centra«, ne pa nam.

Dr. Ploj je stavljal celo samostojni predlog, katerega je dal v podpis »Slovanskemu centru«, ne pa nam. Nasprotno pa se ni v Šusteršičevem klubu noben predlog dal v podpis od naše stranke, tako, da mi nobenega predloga »Slovanskega centra« nismo podpisali. To je bilo nazadnje le preveč in smo se uprli in dr. Ploj je obljubil, da se bo poboljšal (!). A zgodilo se je pa, da ravno tisti dan ali pa koj drugi dan se je zopet od Hrvatskoslovenskega kluba dal predlog v podpis celemu »Slovanskemu centru«, a nam narodno-naprednim poslancem v »Hrvatskoslovenskem klubu« pa ne.

To mora vsak po svojih mislih priznati, da na ta način se do sočlanov v klubu ni smelo postopati, in gotovo je, da ako so imeli slovenski napredni poslanci kaj časti v sebi in spoštovanja do svojih volivcev, da s takim postopanjem niso smeli biti zadovoljni. Jaz sem bil vsikdar (!) pripravljen izstopiti (!), in ako imam le kaj takta v sebi in ako pridem v hišo, v kateri me ne marajo, ne bom čakal, da bi me vrgli ob tla. Dr. Ploj (Nolli: To je bil le marioj-neta!) je vedel: Dr. Tavčar bo rad prosto-

LISTEK.

O Levčevem »Slovenskem pravopisu« in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.
(Dalje.)

Nekončni *l* pred soglasniki je v izposojenkah največkrat prešel v naš trdi *l* (!): *balda* 'Falde, Falte'; *balha* 'Falch, fahl'; *galge* 'Galgén'; *jelce* srgn. *hölse*, *hilse* 'Schwertgriff'; *kalčmer* iz 'Galzenschneider'; *ketder* iz srgn. *keller*, *kellre* (d je prešel v imenovalnik iz kosih padežev, kjer je bilo sprva *kelra*, *kelru*; med *l* in *r*, ki se vkupe težavno izrekata, je v olajšavo izgovora vstopil *d*); *kelših* iz 'Kehlsucht'; *korald* iz 'Koralle', it. *corallo* z nepojašnjenim *da*; *kolter* n. *Kolter*; *malha* srgn. *malche*; *macolt* 'Eierfladen' z nejasnim prvim delom, v drugem tiči pač srgn. *zölte* 'flaches Backwerk, Kuchen, Fladen'; *mettra*, *mettrga* iz 'Mehltruhe'; *polšter* iz 'Polster'; *štalt* iz srgn. *stalt* 'Gestalt', *štelca*, *štelca* iz 'Stelze'; *valpot* iz 'Waltbote'; *šalba* iz 'Salbe', *šmatec* (žmawc) iz 'Schmalz'; *žulca* iz 'Sulze' (na Krasu *šiwca* z naslombo na *šiv*, ker se žulca trese in se je beseda izgovarjala *šywc*); *žolnir* iz 'soldenaere'; *žolt* iz n. 'sold', toda iz it. *soldo*, *soldato* imamo *sołd*, *sołdat* itd. itd. Tudi v sufiksu *avt*, ki je iz nemškega *alt*, *olt*, *holt*, vidimo za nemški *l* naš trdi *l*.

Bolj redki so primeri, v katerih je nekončni *l* v izposojenkah prešel pred samoglasniki v *lj*. Sem je šteti

pred vsem besede: *biljfa* 'die bewurzelte Rebe, Würzling', temnega izvira, najbrž iz italijanščine; *foljk* (*fułk*); *prefelk* 'Befelch'; *veljb* 'Wölbung'; *felčar* 'Fedscher'; *goljdinar*; *šaljd* it. *saldo*; *štanjgeljt* 'Standgeld'. V *bažilka* 'Basilenkraut' in *prašiljka* 'Brasilienholz' je prišel *lj* pred soglasnik še le v našem jeziku; narejeni sta obe kakor *brisljka* iz **brislja* itd. Često je *lj* v takih primerih prešel v srednji *l*, tako da ne moremo o njih dandanes več določiti, ali imamo v njih že starejše izposojenke z *l*-om za *lj*, ali pa tujke, ki smo jih sprejeli v naš jezik še le zadnjih 150 let. Take besede so: *kolba* 'Kolben' *pulver* 'Pulver', *pilpoh* 'Büllpech', *piltačice* neke rože... Pri *pulver* bi se dalo misliti, da je pisati *lj*, ker poznajo neka narečja *purbelj*, kar je nastalo po preskoku glasov *l* (*lj*) *r*. Ako je *pilpoh*, *piltačice*, *kolba* navadno na Koroškem ali Gorenjskem z *l*-om in bi se dalo dokazati, da so to že starejše izposojenke, je pač pisati za *l* tudi v njih *lj*.

Teh besed nikakor ni mnogo, če odštejemo moderne izposojenke. Škrabec piše tudi za te, četudi narod izgovarja *l* — ako so mu znane — vendar povsod *lj*, torej *psaljem*, *psaljter*, *Daljmacija*, *normaljni*, češ, če bi bil narod sprejel te besede v šestnajstem stoletju, bi jih bil gotovo takel prepiriral. Temu ni oporekati, da bi jih bil takrat narod res spremenil in bi za *l* govoril ali *l* ali *l*, katero od obojega, pa ne moremo določiti, ker je pri starejših izposojenkah zlasti iz nemščine oboje mogoče, kakor smo videli: nekatere imajo *l*, druge *l*. Škrabec je

za *lj*, ker tudi ruščina zamenjuje sedaj tuji *l* najrajši z mehkim *l*-om. Vprašati pa moramo, ali bi ruščina, če bi imela kakor naša slovenščina trojni *l*, res tako delala? Najbrž ne; v tem mnenju me podpira hrvaščina ali srbsščina, ki je prehodila že pred slovenščino pot, katero ta hodi kakih 150 let sem. Kakor mi *u*, so namreč tudi Srbi ali Hrvati začeli govoriti pred soglasniki in na koncu *o*. To je v prvi dobi te premembe veljalo seveda kakor pri nas tudi za tujke: te so morale dobiti ali *o* ali *lj*. Ker so tujke v srbsščini ali hrvaščini (če se ne oziramo na kajkavščino) vzete večinoma iz madžarščine, italijanščine, latinščine, grščine in turščine, je pri njih za *l* nastopil navadno *o*, pri tujkah iz nemščine pa kakor pri nas navadno *lj*. Tako beremo v starih listinah dobrovniških *Paomotik* za *Palmotič*, *psaomista* za *psalmista*, *Daomacie* za *Dalmacie* (Rešetar, Die ragusanischen Urkunden, Archiv XVII. 22, 23); v primer za nemške tujke pa nam služi *šiljbok* iz 'Schildwache'. Toda ko je *l* za starejši *l* prodril v srbsščini ali hrvaščini tudi pred vokali, kar se je zgodilo pač davno prej kakor pri nas, se je začel na mesto pričakovanega *o* rabiti *l* tudi v tujkah, pač vsled vpliva nekih določenih oblik: iz *psalm* je moralo na primer nastati v imenovalniku *psalam* in *l* je iz imenovalnika zašel tudi v kose padeže; iz moškega *falas* za ital. *falso* je *l* prestopil tudi v obliko za ženski in srednji spol, katero Vetranič še piše z *o* (*faoso*). Tako se je začela izpodbijati upornost čuta zoper neslovansko skupino *telt*, *talt* itd.

(Dalje sledi.)

voljno odstopil, in ako ta izstop na tak način zaslužen, da bom dr. Tavčarja dal ven vrede, se bom prikupil spodnještajerskim klerikalcem. Ker so take razmere nastale, tedaj je zahtevala že čast (!) volivcev ljubljanskega mesta, da Vaš poslanec ni mogel ostati v tem klubu, da bi ga smeli z nogami teptati. Izstopili smo tedaj iz slovensko-hrvatskega kluba. — Kaj sedaj početi?

»Bi lahko — pa nečemo!«

Rekel sem, da ni nobena težava napraviti poseben klub v parlamentu, ker je zmirom dovolj takih, ki jih ne sprejme noben klub, ki jih je pa sprejel dr. Šusteršič, dosti je Szajerjev, ki so takorekoč dika njegovega kluba. Jaz mislim, da naši stranki ni (!) treba (!) velikega kluba (!). Bodate prepričani, da Šusteršičev »Slovanski centrum« nima prav nobenega pomena. Stavil je predlog Szajer, da naj se da galski deželi 200.000 K za razne naprave, in vsi poslanci »centruma« so ga podpisali. Tak klub bi še končno tudi mi (!) sestavili. Jaz mislim, da je končni položaj ta: Narodna napredna stranka je s svojimi načeli si izbrala svoje poslance. Poskusili smo, dragi zborovalci! na Dunaju nekoliko odnehali in ublažili okoliščine na ta način, da bi se dalo napraviti skupni klub, a ta poskus se je popolnoma ponesrečil.

Ogenj, voda, konglomerat, coklja.

In zakaj se je ponesrečil ta poskus? Dragi zborovalci! Pokazalo se je namreč zopet, da se ogenj in voda ne dasta družiti. Vse je brez uspeha.

V našem klubu so bile 4 stranke, ki imajo vsaka druga načela; v »Slovanskem centru« so tudi različne stranke, tako, da imajo v takih klubih člani vedno coklje na nogah, z eno besedo, vsaka stranka mora gledati na drugo in vsled tega tudi ni mogoče, da bi taki konglomeratni klubi na Dunaju sploh mogli kaj doseči. Veliki (!) klubi so velike (!) vrednosti, (!) toda le takrat, ko so sestavljeni iz kompaktne mase iz pristašev ene in iste stranke, ko nobenemu članu ni potreba gledati na svojega sosedu, ako nima on drugega stališča nego sam.

Osamljenost — »samostojnost.« Blaža — »imponiranje.«

Jaz mislim: narodna napredna stranka naj poskusi v parlamentu samostojno (!) nastopati. Naj pokaže, da je vredna (!) te samostojnosti, da ima moč, (!) ki znajo, če je treba imponirati (!) tudi kakemu ministru (!).

Gotovo je, da bodo ti poslanci, ako bodo samostojno v zvezi z dvema Srboma (!), boljši (!) utis napravili, kakor pa poslanci, ki tvorijo klube od danes na jutri in ki se morajo ozirati na različne stranke. Jaz pravim, da bodo ti poslanci, ako imajo dovolj samostojnosti v roki, ministrom (!) bolj imponirali, (!) kakor Szajer, in pa dr. Šusteršič, ki ima vse te talente v svojem klubu. Moje stališče je: Narodna napredna stranka naj tudi v parlamentu ne zataji ničesar več. Očitati si ne more ničesar. Hoteli smo poskusiti s samozatajevanjem, a s tem ni šlo, ponesrečili smo se popolnoma. Odslej naprej naj bo narodna napredna stranka samostojna (!) na Dunaju, kakor je samostojna v deželi.

»Inteligentni« volivci.

Tako je govoril dr. Tavčar. Nerodnejše in neumnije se ni izgovarjal še menda noben poslanec, kadar so ga vrgli iz kluba. Moral je konstatirati dejstvo, da jugoslovanski poslanci z njim niso mogli izhajati, ker se jim smrdi njegova protiverska gonja in ker jim smrdi pisava »Slov. Naroda.« Smešno je bilo, ko se je bahal, kako bo »imponiral« ministrom. Kako bo neki imponiral ministrom, če je še v klubu toliko imponiral, da so ga vrgli ven.

Pametnejši poslušalci so pričakovali, da bo Tavčar vsaj besedico izpregovoril o ljubljanskem potresnem posojilu. Saj to je najvažnejša zadeva, katera Ljubljancane bolj peče, nego pa razne »zarote« proti dr. Tavčarju. A Tavčar je kar cinično priznal, da ni storil nič, in je še zmerjal one, ki so kaj za Ljubljano stali. To je pač vrhunec predrznosti!

Sedaj bi bil moral vsaj Hribar kaj odgovoriti. On kot ljubljanski župan bi bil moral zabičati dr. Tavčarju, da ima pred vsem skrbeti za rešitev Ljubljane iz sedanjega obupnega stanja in da mora po tem uravnati vse svoje korake, kar je za Ljubljano koristno.

Hribar bi moral Tavčarju povedati, da si Ljubljancani prepovedujejo, da bi njih poslanec delal kozle v državnem zboru.

A čudno: Hribar niti ust ni odprl, da izpregovori o tem najvažnejšem vprašanju. Vprašal je, če se kdo oglasi k besedi. A strahu pred Tavčarjevim in Hribarjevim terorizmom koprneči narodno-napredni volivci so lojalno molčali. Govorili sta prvi glavi — kdo sme še kaj reči?

Hribar dá besedo dr. Kokalju, ki prebere resolucijo, ki predlaga zaupnico dr. Tavčarju.

Ko se zopet nihče ne oglasi, se dá ta predlog na glasovanje, ter je zaupnica seveda — saj so pustili le liberalce noter — bila sprejeta.

Nato je ob koncu Hribar svečano kapituliral pred Tavčarjem. Hribar je včasih rad hodil k hrvaškemu škofu in so ga tam imeli celo za krščanskega človeka, ter sodili, da je on le prisiljen v Tavčarjevem taboru. Sedaj je Hribar odkrito pokazal, kakšen da je. Hribar je rekel, da zahvaljuje poslanca za poročilo, češ da njegovo postopanje odobrava vsa narodna napredna stranka.

Nato je bil zaključen shod, ki je pričal, da so bravci »Slovenskega Naroda« tako »inteligentni«, da jim more Tavčar natveziti vsako neumnost; lahko Ljubljano pripravi ob odpis posojila, lahko jo kompromitira pred vsem svetom, pa — na povelje dobi vkljub temu zaupnico.

Idrijski liberalci v hudih škripcih.

Pretekli terek smo priobčili dopis z Dunaja, ki je razjasnil vso modrost liberalnega občinskega zastopstva idrijskega v zadevi višjega učnega zavoda v Idriji. Kakor strela z jasnega neba udaril je ta dopis mej idrijsko prebivalstvo — nad vse pa razburil živce liberalnih mestnih »očetov«, osobito župana Lapajnetu. Posvetovali so se, župan se je menda peljal v Ljubljano, nekdo menda celo na Dunaj, kuhali so, in končno tudi nekaj izkuhali. Sobotni »Narod« priobčuje brzojavko, po kateri je baje neki »zaupnik« poizvedoval na Dunaju, a izvedel, da ni bilo nobene »akcije« za gimnazijo. S tem, mislijo liberalci, bode vse potlačeno in nespametni projekt nižje realke se lahko nadaljuje.

Informovali smo se na merodajnem mestu in sprejeli potrdilo, da je vse resnično, kar nam je naš dopisnik z Dunaja poročal. Zadeva glede gimnazije je bila dobro vpeljana in to je bilo znano tudi liberalcem — saj je bilo že januarja letos čitati v raznih listih o zadevnem posredovanju g. dr. Šusteršiča. Kaj pa je storil liberalni mestni zastop? Namesto da bi bil svoje nadaljne korake za učni zavod v Idriji storil v sporazumu s poslancem 5. kurije, je na lastno pest operiral. Ko bi bil mestni zastop stopil v dotiko z g. dr. Šusteršičem, bi bil takoj izvedel, kako stvari stojijo, in s združenimi močmi bi se bilo lahko doseglo najboljše za Idrijo. Toda liberalci so hoteli bolj pametni biti, so se izogibali dr. Šusteršiču in prosili na Dunaju, li sme občina na svoje lastne stroške napraviti nižjo realko. Ta prošnja oficijelnega zastopstva občine podrla je seveda mahoma vso nado, dobiti v Idrijo državno gimnazijo. Učna uprava je zelo zadovoljna, da nima ničesar prispevati — in ker je občina po svojem zastopstvu tudi zadovoljna, je oficijelno bilo vse v najlepšem redu, da ne bi bil prišel naš dopis pretekli terek.

Sedaj pa pravijo liberalci, da so po »zaupniku« poizvedovali na Dunaju. Ta zaupnik je baje izvedel na Dunaju, da za gimnazijo ni bilo nobenega prizadevanja. Ni nam znano, kdo je bil ta »zaupnik«, pa tudi ne, kje je poizvedoval. Tudi to ni znano, če je ta »zaupnik« v resnici poizvedoval na kakem pristojnem mestu. Pa bodi, kakorkoli.

Vzemimo, da je »zaupnik« res poizvedoval. Recimo še celo, da je zaupnik tudi v resnici dobil sličen odgovor, kakor trdi »Sl. Narod« in trdijo idrijski liberalci. Kaj potem? Ali je res kdo tako najiven, misliti, da bodo danes, ko so v ministerstvih tako izredno zadovoljni, da so se sitnosti glede višjega učnega zavoda v Idriji na račun idrijske občine srečno odkrižali, — merodajni faktorji v ministerstvih v tej zadevi drugače odgovarjali, nego tako, da potrdijo občinski zastop v nameri, delatino občinske stroške nižjo realko? —

Cel realni projekt je bil iz vsega početka ponesrečen, ker nižja realka za ogromno večino idrijskega prebivalstva ne bode imela niti najmanjšega pomena. K večjemu par uradniških rodbin se bode znabiti tega zavoda poslužiti zamoglo. Posebno nesrečna pa je bila tozadevna akcija liberalnega občinskega zastopa.

Iz dna srca privoščimo Idriji in nje pridnemu prebivalstvu boljše bodočnost, resničen napredek. Zato mislimo, da bode najbolje, realni projekt takoj opustiti in se z vso silo potegniti za državno gimnazijo, z zedinjenimi močmi. V tej stvari naj poneha vse strankarstvo, ker se gre za skupni blagor vsega idrijskega prebivalstva. Na svoje stroške občina vsak čas lahko napravi učni zavod, zato ni treba nobenih prošelj, pravica Idrijčanov pa je zahtevati, da država, ki od leta do leta dobiva velikanske dohodke od žuljev in znoja idrijskega ljudstva, tudi kaj stori za kulturni napredek tega ljudstva, skrbi za boljše bodočnost potomcev onih, ki končajo svoje moči, svoje zdravje, svoje življenje v službi državnega podjetja. Torej na delo! Zadeva je sicer že močno zavozena, toda z združenimi močmi se vendar morebiti da še vse popraviti.

Važnost trgovinskih pogodb.

(Piše državni poslanec vodja Fr. Povše.)

(Dalje.)

Mi vidimo, da je Rusija prva, ki tekmuje s pšenico na naših žitnih trgih. Toda v zadnjih letih nastala je še druga konkurenca od strani Amerike in Argentine, Kanade in vshodne Indije.

Le Argentina izvozila je leta 1894. 16 milijonov kvintalov pšenice. In vidimo že neverjetno prikazen, da je Argentina v Nemčijo izvozila l. 1894. — 3.462.000 kvintalov pšenice, ko je l. 1890. še le 78.000 kvintalov poslala tje.

Te številke nam kažejo, kako nas bo v nam najbližnji sosedni državi, ki je doslej bila najboljši odjemalec našega žita, izpodrinila ameriška in argentinska konkurenca.

Prašal me bo in z vso opravičenostjo marsikateri naš kmetovalec, kako da je to mogoče, da preko morske, tako oddaljene pokrajine, morejo nas spodrinjevati, ko smo sosedji Nemčiji. To omogočuje neizmerno nizki vozni tarif, za katerega prevažujejo ameriške železnice in parobrodi ondotno žito. Le, da morejo ondotni trgovci žito spečati v denar, vozijo državne železnice žito celo v zgubo obratnih stroškov. Kedaj pridemo pri nas do takih razmer!

Kako neizmerno nizki so vozni tarifi, moramo presoditi iz tega, da velja za en kvintal žita za daljavo vsakega kilometra tarif 1.2 soldov, torej dober krajcar! Iz Chikage do Liverpola velja vožnja za en kvintal pšenice 1 fr. 8 ots.!

Iz Argentine do Hamburga stane vožnja enega kvintala 1¹/₂ gld. Manjše barke prevažajo celo za 90 kr. kvintal.

Te razmere voznih tarifov je treba poznati, potem pač lahko spoznamo, kaj je krivo, da propada naše poljedelstvo.

Za promet v kupčiji s pšenico tudi doma v državi je merodajna Ogrska. Ker se sedaj pripravlja Nemčija za sklepanje novih trgovinskih pogodb ter je državni kancelar obljubil v obrambo domačega poljedelstva vpeljati višjo uvozno carino na pšenico, so Ogrji v veliki skrbi, ker sedaj so s Češkega precej žita izvozili v Nemčijo. Ostane jim torej izvoz le v Avstrijo in vzlic tem razmeram se ondotni prenapetneži protivijo skupnosti Ogrske z Avstrijo, v katero Ogrska prodaja do 90 odstotkov svojega žita in le 10 odstotkov v inozemstvo. Žal, da je naš

ljudeški zastop v večnem medsebojnem boju ter naša vlada nezmožna povedati Ogrski, da je ona od nas odvisna, ne mi od nje.

Ko bi tudi prišlo po želji Košutove stranke do ločitve obeh državnih polovic, jasno je, da bi Ogrska prišla v silno zagato, ker v Nemčijo ji bo vsled od leta do leta naraščajoče konkurence po Rusiji, Ameriki in Avstraliji in vsled nameravanega zvišanja uvozne colnine na žito oddati malo žita. Na vshod pa ni sploh mogoče, ker balkanske države (Rumunija, Srbija i. d.) same ne vedo kam z žitom.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. aprila.

Novi člani gospodske zbornice.

Dunajski uradni list »Wiener Ztg.« je objavil včeraj osem novih članov avstrijske gosposke zbornice, ki so pozvani v ta zastop vsled smrti nekaterih nje članov. Novi možje so naslednji: dr. Anton Dvořák, profesor na praškem konservatoriju, doktor Emil Frida (Jaroslav Vrchlicky), profesor na češki univerzi, dvorni svetniki dr. Božidar Gomperz, dr. Ernst Mach ter dr. Adolf Mussafia, profesorji na dunajskem vseučilišču, dvorni svetnik dr. Stanislav vitez Smolka, profesor na vseučilišču v Krakovu, dvorni svetnik dr. H. Zschokke, stolni kustos metropol. kapitlja pri svetem Štefanu na Dunaju, in Kaspar vitez Zumbusch, profesor na umetn. akademiji na Dunaju. — S tem imenovanjem se razmerje strank prav nič ne premeni. Čeha Dvořák in Frida, Poljak Smolka ter kustos Zschokke bodo pripadali desnici, Nemci Gomperz, Mach in Zumbusch levici, Italijan Mussafia bržkone srednji stranki.

Volitvena dolžnost katolikov.

Pred nekaj dnevi so razni liberalni listi, mej temi seveda tudi dunajska židinja, grozno prijemali patra Coubéja, ki je v enem svojih postnih govorov v pariški cerkvi Saint-Honoré toplo priporočal katoliškim možem, naj zvesto izpolnjujejo svojo volitveno dolžnost. Rekel je govornik: »Tretja dolžnost kristijana državljana je volitvena dolžnost. Voliti moramo, to je naša dolžnost; vzdržati se volitve, je strahopezljivo in sramotno. Voliti moramo po svoji vesti, pomeneč resničnih besedij škofa v Bayonne, ki je rekel: Spominjajte se, da se volivni listki, ki jih položite v posodo, dvakrat razgrnejo: prvič pred ljudmi, drugič pred prestolom božjim. — Katolik naj nikdar ne voli proti svoji veri. Vsak naj se dejanjsko udeleži volivne akcije. Sredstva so mnoga na razpolago. Podpiramo lahko to akcijo z besedo, s peresom, z osebnim vplivom, pred vsem pa z denarjem. V volivne namene naj se mnogo daruje in preje, kakor za dobredelne namene, kajti kaj vam koristijo zavodi, bolnice in šole, ako pride na krmilo nasprotna zakonodaja in vam jih vzame.« — Da bi si te besede zapisali v srce tudi slovenski volivci!

Taktika češkega kluba.

V soboto se je sošel v Pragi izvršilni odbor čeških državnih in deželnih poslancev, katerega se je udeležilo 18 poslancev. Predsedoval je poslanec dr. Skarda. Debatiralo se je o političnem položaju. Razgovor je trajal nad tri ure. Razun poslanca dr. Gregra, ki je pobijal najnovejšo taktiko češkega kluba, so se izjavljali vsi govorniki za politiko proste roke in odobravalni dosedanje postopanje češkega kluba. Dr. Gregr je torej s svojimi nazori ostal v manjšini in je pred glasovanjem ostavil zborovanje. Nato je bil soglasno vsprejet sklep, s katerim se priporoča državnozbornemu klubu, naj tako dolgo vztraja pri resoluciji, vsprejeti dne 16. januarja, dokler izvršilni odbor kaj drugega ne ukrene. Tedaj se je, kakor znano, sklenilo, da se klubu pri taktičnem postopanju prepuščajo popolno proste roke. Glasovali so za ta predlog tudi posl. dr. Kaizl, dr. Stransky in dr. Kramar, ki so izjavili, da bi bila brezplodna nadaljna obstrukcija.

Nemški prestolonaslednik na Dunaju.

Včeraj zjutraj je s posebnim vlakom došel na Dunaj nemški prestolonaslednik. Na kolodvoru ga je vsprejel cesar z raznimi dvornimi tlostojanstveniki. Še le minulo leto je bil princ proglašen polnoletnim in naš

vladar ga je tedaj počastil s svojim pohodom v Berlinu. Za to odlikovanje se je princ s tem hvaležnega skazal, da je včeraj došel na Dunaj, kjer ostane še danes in jutri. Njemu na čast se prirejajo vsakovrstne slavnosti. Časopisje pozdravlja njegov dohod kot dohod sela in poroka miru ter kot mladega prijatelja naše monarhije. Pozdravljalo ga je danes in včeraj tudi dunajsko prebivalstvo. Tem povodom je pa prišlo v poštev tudi razmerje mej obema državama. Prijateljstvo, pravijo, se je znova utrdilo in vse, posebno v nemškem taboru, pričakuje, da bo nastop vlade sedanjega prestolonaslednika za Avstrijo pomenil lepšo bodočnost. Da bi se v teh krogih le preveč ne varali!

Dopisi.

Iz Podgrada pri Novem mestu se nam piše 12. aprila 1901. v zadevi tamošnjih vodovodnih razmer:

Novomeški vodovod je torej gotova stvar. Iz srca tudi privoščim meščanom vsak, komur so razmere znane, boljše vode, kakor je Krka. In vendar je prav v bližini Novega mesta kakih 10 vasij s približno 1400 prebivalci, ki bi bili zadovoljni, da imajo le take vode ob vsakem času, kakor je ravno Krka. Tu je cela župnija Podgrad in nekaj bližnjih vasij stopiške župnije. Ljudje iz teh krajev imajo ob času hude suše celo uro, oziroma tudi več hoda do bližnje vode. Koliko trpljenja za ljudi in živino! — In to se ne primeri le redkokdaj, ampak redno skoraj vsako leto po enkrat ali tudi večkrat; bilo je tudi pretečeno zimo. Ako le dobrih šest tednov ne dežuje, pa se posuše tista „gorska jezera“, katerim Podgorec pravi „luže“, edina voda, kjer morejo ti ljudje napajati svojo živino. Ljudstvo pa, skromno v svojih željah, je zadovoljno, ako ima le polne luže za živino in vodnjake, kapnice za se...

Tu si stoji nasproti torej to dvoje dejstvo: Na eni strani pomanjkanje vsake vode, na drugi pa naprava vodovoda v kraju, ki je sicer z vodo preskrbljen, četudi ne z najboljšo. Nehote se človeku vsiljuje misel: Zakaj se enim daje radodarnih rok v obilnosti, a drugim se niti najpotrebnejšega ne privoščijo? Če je Novomeščanom toliko potreben in koristen vodovod, — trditi se sme z vso pravico na podlagi dejanskih razmer, je vbogim Podgorcem še veliko bolj potrebno preskrbeti na kak način toliko vode, da ne bo vsikdar ob času suše taka stiska.

In naj bi ta voda tudi ne bila boljša od zaničevane Krke. Podgorci bodo zanj iz srca hvaležni. Pravična vlada naj z isto skrbjo čuva nad kmetom, kakor nad meščanom. Vsi so njeni podložni, vsi ji plačujejo davek; uradnik, mestjan in kmet so potrebni za obstoj države, in mej temi kmet kot poljedelec pač še najbolj.

In to ljudstvo je tudi vredno, da se mu pomaga, to ljudstvo je zdravo v svojem jedru, skozi in skozi verno, udano vsaki postavni oblasti. Tu niso tla za liberalizem ali soc. demokracijo, tu je doma pravo krščansko mišljenje in prepričanje, kar se vselej tudi pokaže ob raznih volitvah. Ti glasovi so vsikdar osigurani za kandidata kat. narodne stranke in dostikrat tudi odločujejo volivno bitko v celém okraju.

Torej poslanci in drugi merodajni faktorji, zganite se, povzdignite svoj glas, podučite vlado, ki ima pripravljene milijone za uravnavo voda na Češkem in za vodovode po raznih krajih, — pojasnite tej vladi, da je njena dolžnost pobrigati se tudi za take voderevne kraje, kakor je Podgrad, Suha Krajina in dr. Ljudstvo samo nima niti kapitala, niti potrebnih priprav in zmožnosti, da bi si pomagalo.

Vlada pa lahko z majhnimi stroški veli preiskati te kraje po svojih zvedencih, morda bi se kje priklopalo do žive vode, ali če to ne, morda bi se dali izkopati veliki vodnjaki, kjer bi tudi ob času večje suše ljudje in živina imeli dovolj potrebne vode.

Dobro delo bo, če se že enkrat kaj ukrene in napravi, a vendar z ozirom na to, kar se drugod godi, je to le zahteva pravice.

Bog daj, da bi ta glas ne bil „glas vpijočega v puščavi“!

Podgorec.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. aprila.

Liberalna idila v našem deželnem odboru rodi lepe sadove. Kakor znano, ima v vsak okrajni zastop dež. odbor dva člana imenovati. Liberalna večina našega dež. odbora sevé ne gleda prav nič na sposobnost dotičnikov, nego samo na to, da so zanesljivi liberalci. Ker pa je liberalcev po deželi vedno manj, prišla je liberalna koalicija v našem dežel. odboru že v veliko zadrego. Ne morejo že več dobiti zanesljivih liberalnih ljudij, ki bi vsaj nekaj sposobnosti imeli za dotična mesta. To se vidi posebno iz zadnjih imenovanj dež. odbora; v cestni odbor Brdski je imenoval n. pr. notarja Rahmeta, v Višnjegorski pa nadučitelja Škrbinca. Oba se razumeta na ceste kakor zajc na boben, zato sta pa zanesljiva občudovalca Malovrha in dr. Tavčarja: in to je poglavitna stvar! Le tako naprej — bomo videli, kaj poreče ljudstvo letos pri dež. volitvah!

Osebnosti. Deželni predsednik baron Hein je v soboto odpotoval v Meran. — Major Danijel Bastaja, tukajšnji vojaški poveljnik, je na lastno prošnjo vpokojen in odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem.

Romanje na sv. Goro. V soboto zvečer se je iz Ljubljane odpeljalo s posebnim vlakom blizu 1000 romarjev in romaric proti Gorici. Dolgi vlak je imel 25 natlačeno polnih vozov. Romarje je spremljal premilostljivi knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič v družbi gg. dr. Šariča, kanonika vrhbosanskega in urednika „Vrhbosne“, dekana Dovnika z Gornjega grada in oo. frančiškanov. Včeraj okoli ¼ na 1 uro zjutraj so romarji prišli v Gorico, odkoder so se z vozovi, večinoma pa peš podali v Solkan, kjer je bila ob ¼, 3. uri tiha sv. maša. Solkan je bil ves razsvetljen. Iz Solkana so romarji odhajali na sv. Goro, kjer je bilo takoj sv. opravilo. Ob 10. uri je imel knezoškof slovesno sv. mašo s propovedjo. Pri odhodu v Gorico so si romarji ogledali Kostanjevico ter so se vrnili v Ljubljano zdravi danes zjutraj ob ¼ na 1 uro. Romarji se vrlo pohvalijo in so prav hvaležni, da se jim je omogočila tako lepa pobožnost. Petje na sv. Gori je oskrbel o. Angelik Hribar, ki je vzel seboj nekaj pevcev.

Deputacija „Matice Hrvatske“ je prišla v soboto v Ljubljano, da izroči Slovincem krasno knjigo „Spomen-cvetic“, katero so hrvški in slovenski književniki skupno spisali v proslavo Strommayerjevo. Gg. tajnik „Matice Hrvatske“ Ivan Kostrenčič, ravnatelj dr. Hoič in profesor dr. Musić (rojen Slovenec) so izročili krasen izvod te knjige presv. g. knezoškofu dr. Jegliču in ljubljanskemu mestu ter „Slov. Matici.“ Eden izvod je bil namenjen rajnemu dr. Frančišku Lampetu. Ker je on umrl, izročila je deputacija knjigo „Marijanišču“ v roke g. vodje kanonika Kalana. Opoldne je priredil g. župan Hribar banket pri „Slonu“, h kateremu so bili povabljeni vsi pisatelji, ki so sodelovali pri tej knjigi.

Novomeški vodovod. Iz popolno zanesljivega vira smo zvedeli, da je zakon glede državnega prinosa za novomeški vodovod že dobil Najvišje potrjenje.

Dobrodelni bazar v korist Elizabetne otroške bolnice in družbe gospé v Ljubljani. Vsled vspodbude Njene prevzvišenosti gospe deželne predsednice Olge baronice Hein, rojene grofice Apraxin, sestavil se je odbor dam in gospodov pod načelstvom veleblagorodnega gospoda Rudolfa barona Gall pl. Gallenstein, c. in kr. generalmajor v p., ki namerava v korist Elizabetne otroške bolnice in družbe gospe zasnovati primerno veselico. Pokroviteljstvo je drage volje prevzela Njena prevzvišenost. Imenovani odbor se je sešel že v več sejah in imel priliko vsestranski razpravljati dobro premišljene predloge visoke pokroviteljice. V smislu teh predlogov sklenil je odbor napraviti v soboto dne 11. maja t. l. dobrodelni bazar v veliki dvorani deželne vladne palače, katero je Njega prevzvišenost gospod deželni predsednik in njegova visokorodna gospa v ta namen v svoji ljubeznivosti pre-

pustila. Z dobrodelnim bazarom ob enem vrši se tudi srečolov. V kolikor smo poučeni, se je novica o tej nameravani veselici že razširila po mestnih krogih in povsod se kaže veliko zanimanje za njo. Mi ne moremo, da ne bi z ozirom na blagi in plemeniti namen, omenjajoč nameravane veselice, prosili vsakega, ki je dobre volje, vdeležiti se te dobrodelne veselice ter kak dar v ta namen poslati visokorodni pokroviteljici in naznaniti svoj natančni naslov. Podrobneje podatke, imena članov odbora in častitih gospa, ki so v svoji ljudomilosti svojo pomoč in sodelovanje zagotovili, bomo priobčili v eni prihodnjih števil.

Zanimiva sodna razprava. Po „Edinosti“ posnemamo, da je stal te dni pred tržaškim deželnim sodiščem odgovorni urednik proslulega „Piccola“ radi svoječasnega ponovnega objavljenja že prej v „Piccolu“ zaplenjenega članka. Ta članek je bil namreč prvič zaplenjen radi poročila o neki seji bivšega laškega volivnega odbora v „Monte verde“, kjer je dr. Venezian držal irredentističen govor. Radi te zaplembe je „Piccolo“-ovo uredništvo vložilo rekurz, katerega je na sodni razpravi zastopal dr. Venezian, ki je v svojem govoru ponovil ves zaplenjeni članek in je tudi „Piccolo“ na ta način zopet natisnil zaplenjeni članek v obliki sodnega poročila. Radi tega je državno pravdnistvo tožilo „Piccolo“-vega odgovornega urednika, ker je pustil v svojem listu objaviti že prej zaplenjeno tiskovino. „Piccolo“ urednik je bil obsojen na globo 200 kron. Proti tej sodbi pridržala sta si pravico utoka zastopnik državnega pravdnistva Clarici, in obtoženec branitelj, dr. Ricchetti.

Dr. Ferjančič je imel včeraj shod v Kamniku, kakor povzamemo iz liberalnih listov. S tem shodom se bomo še bavili.

Ulični napisi v Ljubljani. V nemških krogih se govori, da so nemški pritožniki že dobili od upravnega sodišča dostavljeno razsodbo glede uličnih napisov. Gotovo jo imajo tedaj tudi že na magistratu. Zakaj se tako važna in vse slovensko obdinstvo zanimajoča razsodba ne izroči belému dnevu?

Umrla je v Kranju 84 letna gospa Marija Ullrichova.

Izpred sodišča. Danes je okrajno sodišče zopet imelo opraviti s „Slovincem“. Tožil je našega odgovornega urednika znani učitelj Marchi, katerega narodno poštenost je nedavno odkrila „Edinost“. Marchi je tožil, ker se našemu vredništvu ni zdelo vredno, priobčiti nekega Marchijevega dolgega nestvarnega popravka in je poslalo popravek v koš. Danes je Marchi skupno s svojim vrednim zastopnikom dr. Tavčarjem pogorel. Naš list, katerega je zastopal dr. Brejce, je bil oproščen. — Pri okrožnem sodišču ljubljanskem se je danes vršila obravnava proti kapelanu na Igu č. g. Travnu in proti ondodnemu posestniku gospodu Intiharju. Oba sta bila obtožena kolportaze, ker sta razdajala listke, na katerih so pa bila natisnjena samo imena kandidatov. Obsojena sta bila po 6 kron globe. Razume se, da se je vložil priziv.

Na Bledu se vrši ob letošnjih Binkoštih XIII. glavna skupščina „Zveze avstrijskih jugoslovanskih društev“.

Veselica, katero so na korist družbi svetega Cirila in Metoda priredile združene ljubljanske ženske podružnice te družbe, je včeraj 14. t. m. sijajno vspela. Veselica se je vršila v gorenjih prostorih Narodnega doma, ki so pa bili zopet enkrat po dolgem času premajhni. Program je bil dokaj srečno izbran: namen mu je bil, goste zabavati in nič več, in to se mu je gotovo posrečilo. Bil je ta program nekaj: quodlibet raznih šaljivo-humorističnih nastopov in izvajanj, ki je vzbudil mnogo smeha in dobre volje. Že ob 7. uri je bila velika dvorana prenapolnjena in občinstvo si je poiskalo svoje prostore v stranskih sobah čitalničnih, kjer se je točil šampanjec in prodajale razne sladkosti in prijetnosti. Cela veselica je bila dokaj animirana, nudila je vsakemu nekaj, tako da je celo ljubljanski „high life“ dobil svoj del in svoje prostore, da se mu ni bilo treba gnesti med „plebs“. Ako omenim še razne druge akcedence naših veselic, kot šaljivo pošto, srečolov itd., je povedano vse. Stregle so ljubljanske dame, katerih poštvo-

valnosti se ima družba že dokaj zahvaliti in tudi bilanca včerajšnje veselice izkaže lepe dohodke v korist družbi. Omenil bi le še, da se je program skoraj prepočasno izvajal, tako da se je razstava abnormitet iz cirkuza Barnum et Bailey odpela še le precej po polnoci, ko je občinstvo že skoraj vse odšlo in tako vstopnino v razstavo seboj odneslo.

Katoliško društvo za mladeniče je priredilo sinoči v Rokodel. domu zabavni večer, o katerem so izrekli vsi navzoči: Bilo je izvrstno! Zlasti igra „Sinovo maščevanje“ se je izborna posrečila. Seveda je bila še tu ali tam kaka malenkost, katera ni ugajala, a to vse je izginilo v primeri z vrlinami. Petje, govor, deklamacijo, zlasti pa igro moremo le hvaliti.

Hrvatska zmaga. Pri volitvah v upravni svet na Klani v Istri je sijajno zmagala hrvatska stranka na vsej črti. Krstičevci so ujeli borih 15 glasov.

Zgodnja strela. V sredo po noči okoli enajste ure je udarila strela v hlev Val. Radinja v Svetovem pri Batah h. št. 133. Zgorel je hlev in štiri govede so poginile. — Letos je zgodaj začelo.

Dr. Lueger pri poslancu Spinčiču. Preteklo velikonočno praznike je bil dunajski župan dr. Lueger v Liburniji. Mudil se je v Spinčičih kot gost državnega poslanca Spinčiča.

Nova namestniška palača v Trstu. Ministerstvo notranjih stvari je naročilo namestništvu v Trstu, naj prične z deli za zgradbo nove namestniške palače.

Nova slovanska društva v Istri. V Kastvu so ustanovili pevsko in tamburaško društvo „Istarska vila“. V Klani so pod imenom „Napried“ ustanovili čitalnico.

Ljubljanske novice. Ljubljanska policija je dobila obvestilo, da sta iz zapore v Trebnjem ušla kaznjenca Mihael Strasser s Koroškega in Anton Tomtschany iz Budimpešte. — Iz ljubljanskega Pratra: Električna jamska železnica danes zapusti Ljubljano. V Ljubljano pride opičje gledališče z 80 igralci: opicami, psi, kozami in prašiči. — Zgubila je včeraj od Florijanskih do Rožnih ulic neka gospa korale. Kdor jih je našel, naj jih proti dobri nagradi odda v Florijanskih ulicah št. 21. — Znani tat brusač Vanino ml. se je danes zjutraj utihotopil v Ferlinčevu hišo, ki je že dolgo časa priljubljeni kraj njegovih operacij. Danes brusaček Vanino ni imel sreče. Zalotili so ga, ko je odprl kovčeg in izločil iz kovčega razno obleko Ferlinčevih uslužbenk. Predno si je mogel „izbrati“ primernih stvari, ga je že odpeljal policaj na rotovž. — Z nožem obsuval je na Karolinski zemlji neki Yaroga Vidmarjevega hlapca. Hlapca so odpeljali v bolnišnico, Varogo pa na magistrat.

Priporočila vredna knjižica. V založbi „Katol. tisk. društva“ v Mariboru je izšel slovenske knjižnice „Pod lipo“ I. zvezek, ki prinaša „Črtice iz slovenske zgodovine“. I. Stari Slovani. Za priprosto ljudstvo spisal Dobrogoj Velčki. Strani 95. Cena 30 vin. Nobena knjižnica ne bi smela pogrešati te poljudno spisane poučne knjižice.

Iz Celja. Za dne 14. maja je naznanjen komisijonalni ogled glede ceste iz Gaberja v Medlog, katero zvezo namerava zgraditi okrajni zastop celjski. Ta cesta bi imela dolžino 2050 m. Nemški Celjani so v obč. svetu sklenili na vsak način nasprotovati tej cesti, češ, da bi taka cesta odvrčala promet od Celja. 14. maja se vrši v ta namen posebna seja celjskega obč. sveta.

Prijet vojaški begun. Orožniki so prijeli v Mirnem radi potepanja nekega Jozefa Sovdata iz Kobarida ter ga pripeljali v goriški zapor; tu pa je izpovedal, da je bil potrjen v vojake ter uvrščen v 97. pešpolk, od koder je pobegnil. Sodnija je obvestila o tem vojaško oblast in ta je poslala vojake po Sovdata, ki so ga odvedli v četrtak v vojaški zapor.

Samomor v Trstu. V Trstu se je zastupil 28letni Vladimir Ogrizovič, uradnik gospoda Ignacija Sternena, trgovca s kožami in zastopnika zagrebske tovarne usnja. Nesrečnež je zapustil soprogo z dvema otrokoma.

V zrakoplovu čez Jadransko morje. Včeraj se je dvignil v Benetkah s svojim zrakoplovom stotnik Merighi z na-

menom, da preplove po zraku jadransko morje. Seboj je vzel žurnalista Scarpa, ki je urednik lista „Gazzettino di Venezia“. Merighi je upal priploviti do Trsta ali na istrsko obal, mogoče je pa tudi, da ga je zanesel veter na naš Kras.

Tehniki — doktorji. Predlogi naučnega ministra, da se da tehnikom naslov »doktor«, so že dobili Najvišje potrjenje. Absolventje tehničnih visokih šol se bodo z šolskim letom 1901 do 1902 lahko potezali za doktorski naslov.

Duhovnik — morilec. Židovski časniki poročajo, da je v Neaplu zaledoval 57 letni duhovnik Peter Potenza neko vdovo Colomba Orlando in da jo je te dni z revol- verjem napadel. Pri prvem strelu jo je ranil, pri drugem pa je ustrelil njenega 13 letnega sina v srce. Razume se, da se je vršila preiskava z največjo strogostjo. Zaključek je bil, da so frimasonski zdravniki konstatovali, da je bil Potenza blazen in da je svoj čin izvršil v blaznosti. Kljub temu bode ta žalosten dogodek gotovo dobro došel slovenskemu liberalnemu časopisu, ki bode kričalo o »duhovniških morilcih«. „Soča“ prinaša dogodek s posebno strastjo.

Grofica Lonyay bolna. Znano je, da je grofica Lonyay prišla na Dunaj obiskat svojo bolno hčer nadvojvodinjo Elizabeto, ki je sedaj ozdravela, in da je grofici Lonyay cesar določil stanovanje na dvoru. Sedaj je grofica Lonyay sama obolela in je v oskrbi dvornega zdravnika dr. Geigerja. Ko se ozdravi, poda s svojim soprogom v Cannes, kamor pride pozneje tudi nadvojvodinja Elizabeta. Sedaj je že dokaj boljši.

Mučeniki. V Maragnonu v Braziliji so tamošnji prebivalci umorili kapucince: o. Rinalda iz Paulo, o. Zaharijo iz Malegno, o. Viktorja iz Bergamo in brata Salvatora iz Albino; razun tega še sedem nun.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 15. apr. Cesar se poda 18. t. m. za več tednov v Budimpešto.

Dunaj, 15. aprila. Nemški prestolonaslednik Friderik Viljem je došel včeraj jutraj ob 8. uri 30 min. na Dunaj. Vsprejel ga je na kolo- dvoru cesar Franc Jožef. Vsprejem je bil zelo pristrčen. Ob pol 10. uri je bil prestolonaslednik pri cesarju v zasebni avdienci, ob 10. se je udeležil božje službe v protestantski cerkvi, ob 5. uri pop. je bil pri cesarju dvorni obed. — Na krste cesarice Elizabete, nadvojvode Rudolfa in Albrehta je položil vence v ime nemškega cesarja.

Dunaj, 15. aprila. Nadvojvodi Otonu so se včeraj pred nekim avtomobilom splašili konji. Voz nadvojvode Otona je trčnil z drugim vozom in zlomile so se ojnice. Konji so se močno poškodovali. Nadvojvodi se ni nič zgodilo.

Dunaj, 15. aprila. Včerajšnja „Wiener Zeitung“ priobčuje cesarjevo pismo na ministerskega predsednika, s katerim se s cesarjevimi sredstvi ustanavlja v Pragi galerija za moderno slikarstvo, plastiko in arhitekturo.

Dunaj, 15. aprila. Železniški minister Wittek se je vrnil na Dunaj.

Dunaj, 15. aprila. Mestni svet je sklenil dati „Heinejevi“ ulici drugo ime.

Dunaj, 15. aprila. Odlok vojnega ministerstva svari vpokojene častnike, snovati svoja posebna društva vpokojenih častnikov.

Dunaj, 15. aprila. Danes popoldne se vrši pod predsedstvom grofa Goluchowskega ministerska seja glede proračuna, ki se bo predložil delegaciji. Pri tej seji so navzoči skupni ministri obeh državnih polovic, od avstrijske strani dr. Koerber, Böhm-Bawerk, od ogerske pa Szell in Lukacs.

Praga, 15. aprila. List poslanca Pacaka pravi, da cesar pride v Prago 21. maja.

Praga, 15. aprila. Dr. Srb, župan mesta Prage, je poslal danes na cesarjevo kabinetno pisarno brzojavko, v kateri izreka cesarju najsrčnejšo zahvalo za velikodušni dar, s katerim se ustanavlja v Pragi galerija vpočabljaljočih umetnosti.

Praga, 15. aprila. Včeraj je imelo katoliško politično društvo za češko kraljevino svoj občni zbor. Grof Nostic je v daljšem govoru obsojal gibanje, ki hoče odvrniti katoličane od Rima, in radikalne stranke. Glede Mladočehov je rekel, da ga veseli, ker hodijo sedaj Mladočehi po staro- čeških potih. Staročehi bodo zopet vstopili aktivno v politiko in se bodo zvezali s plemstvom. Izrazil je svoje veselje, da pride cesar na Češko.

Dubrovnik, 15. aprila. Tu se vrše poskušnje za ustanovitev slad-orne tovarne.

Zagreb, 15. aprila. Srbska kraljica Draga je sprejela protektorat nad v Zagrebu izhajajočim srbskim leposlovnim listom „Neven“ in mu zagotovila materijelno podporo. „Neven“ izdaja znani dr. Zmaj J o v a n o v i č.

Budimpešta, 15. aprila. Rumunci ne postavijo nikakih svojih kandid- atov pri prihodnjih državnozborskih volitvah.

Berolin, 15. aprila. Leoncavallo je dogotovil od nemškega cesarja naročeno opero „Roland von Berlin.“

Berolin, 15. aprila. Iz raznih kra-jev ob Renu se poroča o velikih po- vodnjih. Na nekaterih krajih je reka Ren prestopila svojo strugo in po- plavlja polja.

Berolin, 15. aprila. Iz Sofije se poroča, da so se v več mestih skle- nili protesti proti zatvorenju mace- donskega odbora. Za grško Veliko- noč, ki se bo praznovala naslednje dni, je naznanjenih več javnih pro- testnih shodov (v Varni, Ruščuku itd.), v katerih se bo ljudstvo izreklo za večjo svobodo.

Petrograd, 15. aprila. Minister zunajnih stvari grof Lamsdorff je odlikovan s častjo tajnega svetnika.

London, 15. aprila. Peterburški dopisnik v Daily-Neros poroča o raz- govoru, ki ga je imel z odličnim ruskim državnikom. Ta je izjavil, da imajo dijaški nemiri v Rusiji le toliko političnega pomena, kolikor so dijaki radikalne ideje razširjali med delav- stvom. Z dijaki se bo milo postopalo, car bo vse pomilostil in vsem odpustil. Učni minister pripravlja velike reforme učnega reda ter bo razširil svobodo.

Haag, 15. aprila. Minister zu- nanjih zadev Beaufort naznanja, da je razsodišče sestavljeno. Formelne seje ne bo.

Bruselj, 15. aprila. Krüger in njegovi pristaši nočejo nič slišati o kakem miru ter izjavljajo, da trans- vaalska vlada je v Zouptanskih go- rah zbrala 15 milijonov patron, ima veliko število pušk, zato ni nobe- nega povoda za mirovna pogajanja, ki ne odgovarjajo željam prebivalstva.

London, 15. aprila. Angleška je podkralja v Nangkingu zahvalila, da je tako odločno deloval proti mand- žurski pogodbi.

Umrli so:
12. aprila. Bogomir Petcosig, uradni sluga v pok. 80 let, Florjanske ulice 13, kap na možgane.
13. aprila. Fran Čizman, ribič, Veliki stradon 12, jetika.
V hiralnici:
12. aprila. Ivan Jereb, dtnar, 72 let, ostarelost.
V bolnišnici:
10. aprila. Ivan Vidic, delavec, 52 let, sepsis chron.
1. aprila. Ivan Škerjanc, dtnar, 56 let, jetika.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 1 urah
13. 9. zveč.	730.1	8.4	sl. zah.	oblačno	
14. 7. jut.	733.4	4.1	sl. zah.	jasno	10.2
2. popol.	730.1	14.0	sr. jug.		
14. 9. zveč.	729.8	7.1	sr. zah.	del. jasno	0.0
15. 7. jut.	728.3	8.2	sr. zah.	oblač.	
2. popol.	728.8	12.4	sr. zah.		

Srednja temperatura sobote —9.4°, normale: 9.3°.
Srednja temperatura nedelje 8.4°, normale: 9.5°.

Zahvala. 389 1—1
Za mnogobrojne dokaze srčnega so- čutja povodom smrti svojega ljubega očeta, gospoda
Bogomira Petcosig
kakor tudi za mnogobrojno spremstvo ran- njega k večnemu počitku izrekam tem potom vsem udeležencem srčno zahvalo. Posebej se pa zahvaljujem gospodom uradnikom in slugam deložnim in c. kr. uradov in gospo- dom trgovskim sodnikom za spremstvo, ter vsem darovateljem lepih vencev.
V Ljubljani, dne 15. aprila 1901.
Josip Petcosig
sin.

Zahvala. 385 1—1
Povodom britke izgube naše nepozabne, iskrenoljubljene, nadebudne hčerke, oziroma sestrice, gospodične
Marije Pavle Čeč
učiteljske kandidatkinje III. letnika.
dovoljujemo si tem potom izrekatii svojo naj- toplejšo zahvalo za v toliki meri izkazano sočutje, bodisi v času bolezni kakor o smrti, sosebno še prečast. duhovščini, darovalcem krasnih vencev, blag. g. ravnatelju učiteljskega, preblag. g. Hubadu, in velemenjenim gospicam kolegijam umrle za udeležbo sprevoda, vele- rodni rodbini Krisperjevi, preblag. pospodični pl. Fladung, slav. solskemu vodstvu v Radečah za nepričakovano udeležitev učiteljstva in solske mladine z zastavo, domačim gospodič- nam družicam, vrlim gg. pevcem in gg. urad- nikom, kakor tudi za izvanredno požrtvovalno naklonjenost domačih mladih gospodov, ki so jo ponesli k zadnjemu počitku, ter vsem spremljevalcem prerano umrle, kateri so pri- pomogli, da se je rajnici tolika zadnja čast izkazala.
V Radečah, dne 12. aprila 1901.
Žalujoča rodbina Čeč.

Pojasnilo.
S tem naznanjam vsakomur, da se pravi gostilni v Dobu pri Domžalah št. 76 „pri Leven“.
367 3—3 **Mihael Levec.**
Pripravna za rokodelstvo, za krojača, urarja ali šiviljo je
gostilna na deželi,
katera se takoj odda na račun. Gostilna je na lepem prostoru tik farne cerkve, z ve- likim prostorom v hiši in z vrtom, kjer se nahaja tudi prodajalnični prostor.
Natančneje se poizvže pri upravnistvu „Slovenca“.
333 3—3

Hiša v Ljubljani,
enonadstropna, s 7 sobami, 3 kuhinjami, kletjo in vrtom, pripravna za vsaki obrt, kakor tudi za stanovanje za kakega gospoda duhovnika v pokoju, ker je blizu cerkve, prodá se iz proste roke Plača se tudi lahko na obroke.
Natančno se poizvže pri gosp. pooblaščencu Rožne ulice št. 17, I. nadstropje. 347 8—5
Takoj sprejem 387 3—1
vajenca
iz krščanske hiše pod ugodnimi pogoji.
Franc Zrnc, pekovski mojster v Gor. Kašlju pri D. M. v Polju, pošta Zalog.

Sprejem s l. majnikom 386 2-1
mlinarja
za mlin, kjer se štule meljejo, na polovico ali proti plači.
Avzugst Terpinc, strojarski mojster v Kamniku.

Učenca
za trgovino z mešanim blagom, kateri je dovršil ljudsko šolo, ter je poštenih starišev, sprejme takoj pod dobrimi pogoji 374 3-3
„Konsumno društvo v Cirknici“.
Sprejme se 255 4—4

učenec
v trgovino z mešanim blagom.
Kje — pové upravnistvo „Slovenca“.

Lepa meblovana soba
pri odlični rodbini, oddá se pod jako ugod-nimi pogoji. Na željo dobi se tudi hrana.
Več se izvó v Levstikovih ulicah št. 13, III. nadstropje, desno. 382 5—2

„KOLO“
za gospode. brez verige, popolno novo, in eno za dame, prodá za polovično ceno **L. Habat** v Zagorju ob Savi. 383 5-2

4000 Conifer
(Thuja occidentalis)
posebno pripravne za špalir pri vilah, vrtnih hišicah, itd. v velikosti od 50 do 150 cm prodá po skrajno nizki ceni 361 4—3
Anton Lap, vrtnar v Kamniku (Kranjsko).

Dunajska borza.

Dne 15. aprila.			20 mark	23.50	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107.—	Salmove srečke, 40 gld.	204.—
Skupni državni dolg v notab	98.45		20 frankov (napoleonondor)	19.09	Zastavna pisma av. osr.zem.-kred.banke 4%	94.35	St. Genois srečke, 40 gld.	234.—
Skupni državni dolg v srebru	98.15		Italijanski bankovci	90.50	Priporitne obveznice državne železnice	—	Waldsteinsve srečke, 20 gld.	389.—
Avstrijska zlatna renta 4%	117.75		C. kr. cekini	11.32	" južne železnice 3%	347.75	Ljubljanske srečke	58.75
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97.50	Dne 13. aprila.			" južne železnice 5%	122.80	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	282.50
Ogerska zlatna renta 4%	117.80		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	183.—	" dolenjskih železnice 4%	99.50	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6250.—
Ogerska krona renta 4%, 200	92.95		5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170.—	Kreditne srečke, 100 gld.	399.—	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	851.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1680.—		Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207.—	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400.—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102.50
Kreditne delnice, 160 gld.	700.50		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49.—	Splošna avstrijska stavbinska družba	153.—
London vista	240.32		Tisine srečke 4%, 100 gld.	141.—	Ogerskega	5	Montanska družba avstr. pian.	483.75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj	117.65		Dunavske vravnavne srečke 5%	257.75	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	17.—	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	461.—
					Rudolfove srečke, 10 gld.	58.—	Papirnih rubljev 100	253.75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri tvebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.
Menjarnična delniška družba „M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.
Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosogo kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.
Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.